

Trusselvurdering

Folkesamlinger og arrangementer i 2024 (U)

Dokumentdato: 25. mars 2024

Vår referanse: 24/00249-8

Innledning

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) har utarbeidet trusselvurderingen *Folkesamlinger og arrangementer i 2024*¹. Hovedformålet med trusselvurderingen er å gi beslutningsstøtte til politiet som skal vurdere iverksettelse av sikkerhets- og beskyttelsestiltak i forbindelse med ulike folkesamlinger og arrangementer i 2024.

Denne trusselvurderingen kan være av interesse for offentligheten og ulike aktører som ikke har tilgang til graderte rapporter.² PST vil derfor her gi en ugradert oppsummering av trusselvurderingen. Vi viser for øvrig til PSTs nasjonale trusselvurdering for 2024 (NTV).

Vurdering av trusselbildet

Folkerike mål med få eller ingen sikringstiltak utgjør fortsatt de mest utsatte terrormålene i Norge. En stor del av gjennomførte og avvergede terrorangrep i Vesten har de siste årene blitt rettet mot slike mål. Folkesamlinger og arrangementer er også utsatt for etterretningsvirksomhet og transnasjonal undertrykkelse³ fra ulike statlige aktører.

Trusselen fra ikke-statlige aktører

PST vurderer det fortsatt som mulig at både ekstreme islamister og høyreekstremister vil forsøke å gjennomføre terrorhandlinger i Norge i 2024. Trusselen fra ekstreme islamister er skjerpet sammenlignet med i fjor, og fremstår som noe mer alvorlig enn fra høyreekstremister. Dette er særlig som følge av krigen i Gaza, samt det økte globale fokuset på koranbrenninger. Trusselbildet fra ekstrem islamisme kan forverres ytterligere dersom Norge fremheves som terrormål i propagandaen til terrororganisasjoner.

Terroristers målutvelgelse påvirkes ofte av hvor stor mulighet det er for å oppnå høye drapstall. Både ekstrem islamistisk propaganda og høyreekstremer manifester oppfordrer til å angripe lett tilgjengelige mål med få sikringstiltak. Slike mål gjør det mulig å ramme mange mennesker med enkle midler.

Utsatte terrormål for ekstreme islamister er sivile folkemengder, institusjoner og personer som oppfattes å fornærme religionen islam, samt uniformert politi- og forsvarspersonell. Trusselen mot jødiske, israelske og amerikanske mål vurderes å være skjerpet. Kirker/kristne forsamlingssteder og LHBT+ vurderes å være aktualiserte⁴ mål.

Utsatte terrormål for høyreekstremister er individer, grupper eller institusjoner som inngår i deres fiendebilde. Dette omfatter religiøse minoriteter, personer med ikke-vestlig utseende, LHBT+, politikere samt tradisjonelle medier og myndigheter. I tillegg kan skoler⁵ være et utsatt terrormål for høyreekstremister.

¹ Trusselvurderingen er en oppdatering av PSTs trusselvurdering «Folkesamlinger og arrangementer i 2023».

² Alle trusselvurderinger er beheftet med usikkerhet, og trusselbildet påvirkes av mange faktorer, herunder faktorer som ikke faller inn under PSTs ansvarsområde. Dette innebærer at trusselvurderingen må sees opp mot annen informasjon som kan påvirke risikobildet.

³ Staters bruk av ulike virkemidler mot personer bosatt i andre land, som vurderes å utgjøre en trussel mot den utøvende/ansvarlige staten. Hensikten er å undergrave eller nøytralisere politisk opposisjon.

⁴ Aktualiserte ekstreme islamistiske mål er mål som i en tidsbegrenset periode fremheves i propaganda, eller som gjennomførte angrep skaper blest om.

⁵ For mindreårige og unge voksne høyreekstremister kan skoler utgjøre et kjent og lett tilgjengelig mål, der det kan oppholde seg personer som inngår i deres fiendebilde.

Høytider og merkedager er aktuelle terrormål for ekstremister, fordi slike dager ofte samler et stort antall mennesker. Høytider og merkedager har flere ganger blitt fremhevet som mål i ekstremistisk propaganda og digitale nettverk, og ekstremister har planlagt og gjennomført en rekke angrep på slike dager.

Arrangementer og folkesamlinger hvor myndighetspersoner deltar kan være mer utsatte. Dette som følge av at myndighetspersoner kan inngå i ekstremisters fiendebilde, samt tiltrekke seg personlig motiverte trusselaktører.

Forventet handlingsmåte ved en eventuell terrorhandling i Norge vurderes å involvere én (eller få) gjerningsperson(er). Gjerningspersonen(e) kan benytte enkle og lett tilgjengelige angrepsmidler, som hugg-/stikkvåpen, brannstiftelse, kjøretøy, men også skytevåpen eller enkle IEDer avhengig av kapasitet og tilgang.

Både synlige og forventede sikkerhetstiltak bidrar til å gjøre folkesamlinger og arrangementer mindre aktuelle som terrormål. Sikkerhetstiltak for et potensielt mål kan imidlertid føre til det vi kaller målforskyvning, hvor trusselaktøren endrer modus og velger andre og lettere tilgjengelige mål.

Trusselen fra statlige aktører

Flere land driver etterretningsvirksomhet i Norge. Av disse mener vi at Russland vil utgjøre den største trusselen mot Norge det inneværende året, samtidig som etterretningstrusselen fra Kina er tiltakende.

Arrangement som samler et stort antall sentrale aktører innen politikk, samfunns- og næringsliv, eller der personer har direkte, indirekte eller fremtidig tilgang til skjermingsverdige informasjon, er spesielt utsatte mål for etterretningsaktivitet fra statlige trusselaktører.

I tillegg driver en rekke fremmede stater aktivitet i den hensikt å kartlegge, påvirke og overvåke dissidenter og egne borgere som er bosatt i Norge. Særlig utsatte mål er flyktninger og dissidenter som bedriver opposisjonsaktivitet.

Hovedformålet med etterretningsvirksomhet rettet mot arrangementer vil være å innhente informasjon. I enkelte tilfeller kan hensikten være å forstyrre arrangementet. Arrangementer er også arenaer etterretningstjenester bruker for å se etter og kultivere potensielle kilder.

Trusselkommunikasjon

Bruk av sannsynlighetsord i vurderingene om politisk motivert vold – ekstremisme

Innen fagfeltet politisk motivert vold – ekstremisme - brukes et sett med standardiserte sannsynlighetsord. Formålet med disse er å skape en mer ensartet beskrivelse av sannsynligheten i vurderingene og derigjennom redusere uklarhet og misforståelser. Begrepene og de tilhørende beskrivelsene er utarbeidet i et samarbeid mellom politiet, Forsvaret og PST.

Nasjonal standard	Beskrivelse	Prosent
Meget sannsynlig	Det er meget god grunn til å forvente	>90%
Sannsynlig	Det er god grunn til å forvente	60-90%
Mulig	Det er like sannsynlig som usannsynlig	40-60%
Lite sannsynlig	Det er liten grunn til å forvente	10-40%
Svært lite sannsynlig	Det er svært liten grunn til å forvente	<10%

PSTs terrortrusselskala

PSTs terrortrusselskala har til hensikt å gi et samlet uttrykk for terrortrusselsituasjonen. Mens sannsynlighetsordene representerer PSTs vurdering av sannsynligheten for at det vil skje forsøk på en terrorhandling, gir skalaen uttrykk for graden av alvorlighet i situasjonen.

Det opereres med en skala på fem trinn, fra nivå 1 som betyr ingen terrortrussel til nivå 5 som betyr kritisk terrortrussel. I arbeidet med å fastsette et trusselnivå legger PST blant annet gjeldende trusselvurdering til grunn, sammen med en vurdering av (i) alvorlighetsgrad/skadepotensial ved en eventuell terrorhandling, (ii) usikkerhet og omfang av mangler i etterretningen knyttet til aktuelle trusselaktører, og (iii) vår/myndighetenes evne til å iverksette mottiltak før eventuelle trusler iverksettes.

Nivå	Begrep
5	Kritisk terrortrussel
4	Høy terrortrussel
3	Moderat terrortrussel
2	Lav terrortrussel
1	Ingen terrortrussel